Afrikaans

Huistaal en Lewensvaardigheid

Nuwe

1

Kwartaal 4

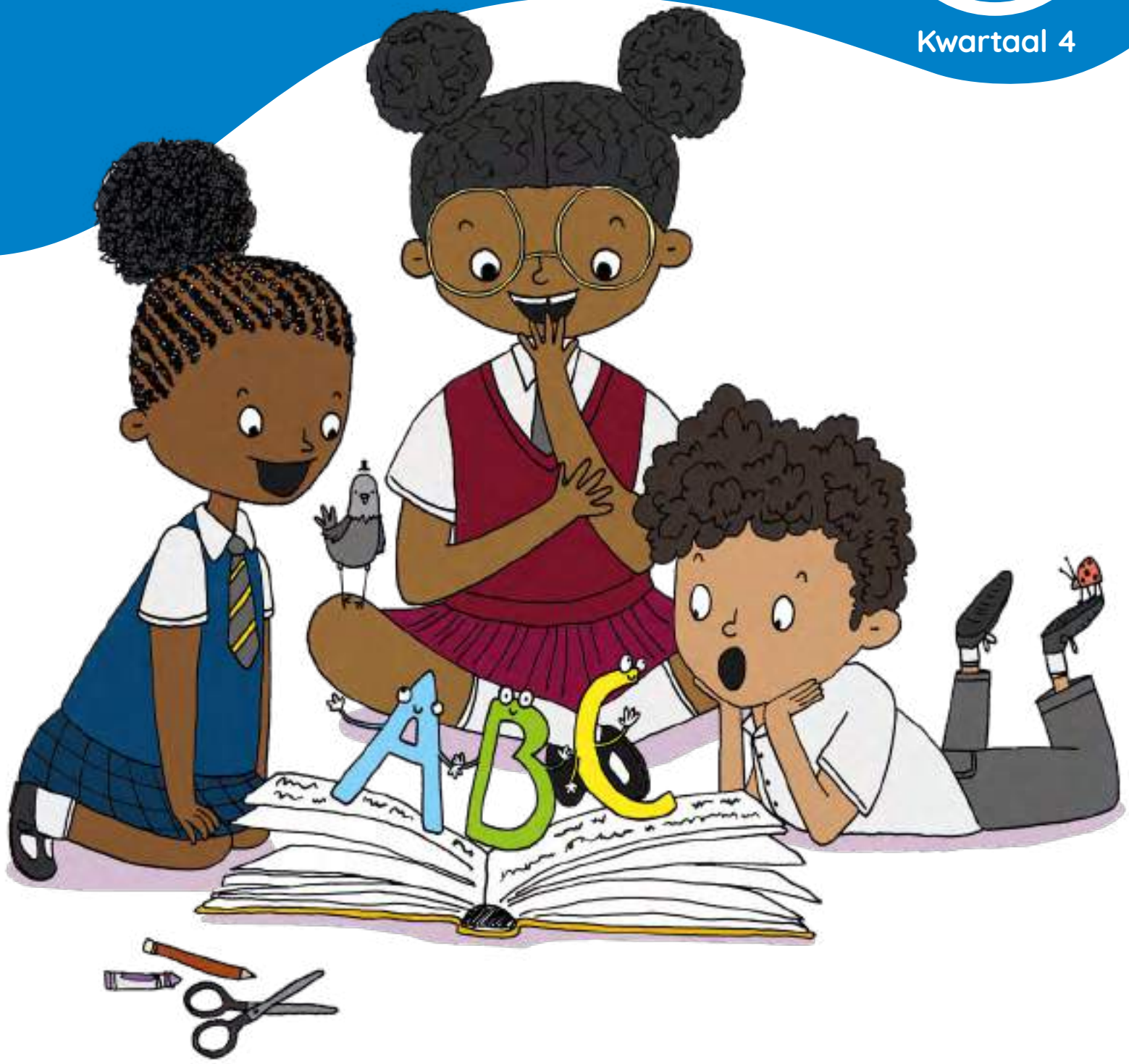

Leerder:.....

Funda Wande
Reading for Meaning

1

Kwartaal 4

Afrikaans

Huistaal en Lewensvaardigheid

Leerderboek

Erkennings

Hierdie geïntegreerde program vir Huistaal en Lewensvaardigheid is deur ’n Funda Wande-span ontwikkel, in oorleg met individue van die kurrikulumdirektorate van die Departement van Onderwys in die Wes-Kaap, Oos-Kaap en Limpopo, akademici en onderwysers.

Die ontwikkeling van hierdie boeke is moontlik gemaak deur die finansiële ondersteuning van die Allan Gray Orbis Foundation Endowment, die FEM Education Foundation, die Michael & Susan Dell Foundation en die Zenex Foundation.

Illustrasies

Baie dankie aan Anja Stoeckigt vir haar bydrae tot die meeste illustrasies in hierdie boek.

Ander illustrasies is verskaf deur: Chantelle en Burgen Thorne: bl. 9, 83; Alex Latimer: bl. 6, 31, 32; Jiggs Snaddon-Wood: bl. 18, 48; Patrick Latimer: bl. 14; Vusi Malindi: bl. 22, 28; Creative House: bl. 41, 46; Heidel Dedekind: bl. 54, 65; Rassie Erasmus: klankwoorde.

Omslag

Anja Stoeckigt

Foto-erkennings

Shutterstock: bl. 3: meunierd (Zoeloehuis), Wandel Guides (Xhosahuis), Ariadna22822 (Basothohuis), Karel Gallas (Pedihuis), Pete Niesen (Tswanahuis), bl. 11: Geoff Sperring (sinkdakhuis), CG_dmitriy (staalbalk), Sergey Dzyuba (glasplate), Anton Starikov (vloerteëls), bl. 13: Vova Shevchuk (igloe), SAPhotog (strooidakhuis), Grobler du Preez (Basothohuis en baksteenhuis), bl. 23: VladanRadulovicjhb (winkel), Naypong Studio (krokodil), bl. 39: Przemyslaw Skibinski (seekoeie), bl. 50: Thepporn Riwkathok (reënwatertenk), Excentro (beker), bl. 57: Andrey tiyk (daghemel), Malinovskaya Yulia (naghemel), bl. 70: solarseven (son), Outer Space (kleurvolle sterre), Gallo: bl. 3: Getty/DEA/ S. VANNINI (Ndebelehuis), bl. 74: The Science Photo Library/USA (die maanlanding), iStock: bl. 13: mustafa6noz (huis met moddermure).

Alle ander foto’s is verskaf met toestemming: Freepik.

Eerste uitgawe uitgegee in 2026
deur Funda Wande, Kaapstad.

www.fundawande.org

ISBN: 9781997454014

Enigiemand is vry om die materiaal te **deel** (die materiaal in enige manier of in enige vorm te reproduseer of te versprei) of **aan te pas** (die materiaal vir enige doel te vermeng, te verander en uit te brei), mits jy die werk soos volg erken:
Funda Wande, Afrikaans Huistaal en Lewensvaardigheid, Leerderboek, Graad 1, Kwartaal 4, CC BY 4.0.

Geen bepalings of maatreëls mag bygevoeg word om ander te beperk om enigiets te doen wat deur die wet volgens die lisensie ooreengekom is nie.

Vir meer inligting: https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Inhoud

Huise

Week 1 Verskillende soorte huise 2

Week 2 Boumateriale 11

Prentekaarte

Week 3 'n Besoek aan die dieretuin 21

Week 4 Ruby se roete 30

Water

Week 5 Diere het water nodig 39

Week 6 Mense het water nodig 48

Die naghemel

Week 7 Dag- en naghemel 57

Week 8 Die maan 67

Spesiale dae

Week 9 Nuwejaarsdag 77

Ikone

 Lees	 Handskrif	 Klanke
 Luister en Praat	 Aanvangskennis en PSW	 Kreatiewe Kunste
 Onafhanklike Werk	 Skryf	 Kleur in

Huise

Week 1 en 2

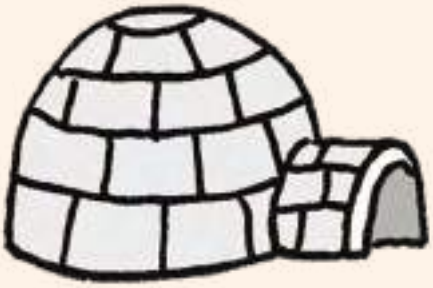

Verskillende soorte huise

Datum _____

aa

aap

oo

boom

maan

haan

vaas

boos

poot

soom

haas	daar	saad
hoof	kool	oop

Die haas sit onder die boom.

Datum _____

Tradisionele huise

Het jy al die soort huise gesien? Merk dié wat jy al gesien het.

Ndebele-huis ☐

Zoeloe-huis ☐

Xhosa-huis ☐

Basotho-huis ☐

Pedi-huis ☐

Tswana-huis ☐

Hoe is hierdie huise dieselfde of verskillend?
Kyk na die vorms, die deure en die vensters.

Datum _____

Ongewone huise

'n Karavaan is 'n huis op wiele.

'n Tent kan 'n huis wees.

'n Boothuis dryf op die water.

Party huise help jou om koel te bly.

'n Boomhuis beskerm jou teen diere.

'n Igloe word van ys gemaak, maar dit beskerm jou teen die koue.

Datum _____

Bou ses woorde met
-ee- as die middelklank.

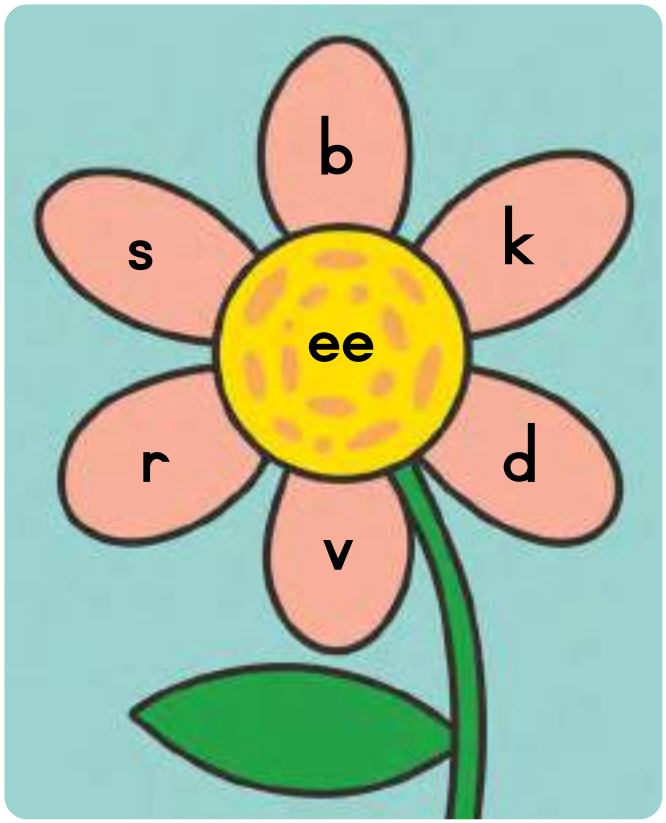

Skryf die woorde neer.

b ee s ___ee___

___ee___ ___ee___

___ee___ ___ee___

Bou ses woorde met
-uu- as die middelklank.

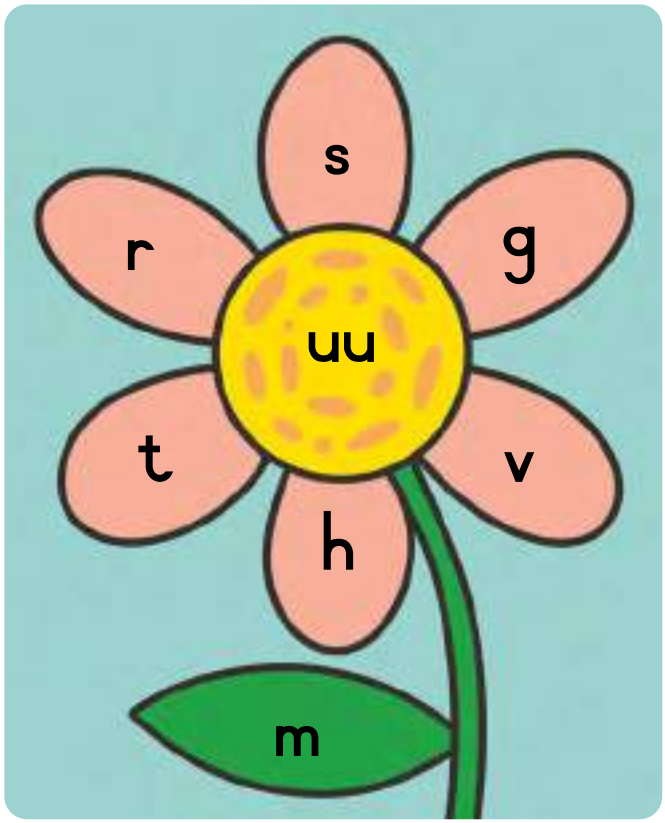

Skryf die woorde neer.

___uu___ ___uu___

___uu___ ___uu___

___uu___ ___uu___

Die bees tuur in die verte.

Datum _____

1	2	3
4	5	6

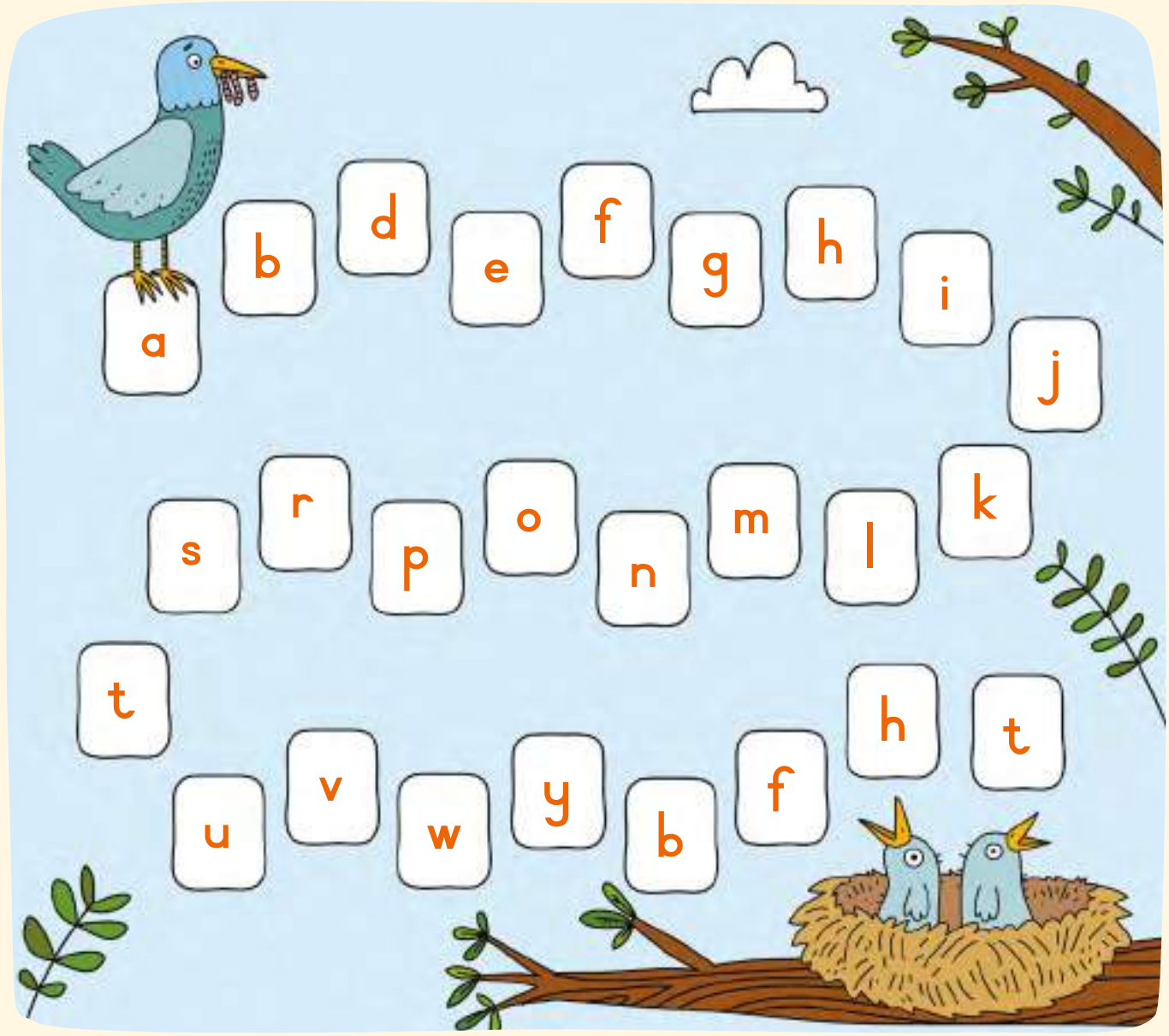

Datum _____

Vul -ie- of -oe- in.

d_ie_f

b____k

w____l

k____k

Skryf die woord reg.

kloo

kool

paa

_____

vruu

_____

lgee

_____

Datum _____

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

Die man spring oor die	vuur.	muur.	skuur.	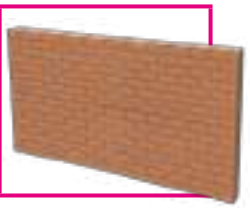

Ek lees die	sin.	boek.	nuus.	

Die kind ry met 'n	bus.	motor.	fiets.	

Skryf jou eie sin.

suur

_____

oop

_____

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

huis: _____ kwaad: _____

brom: _____ paleis: _____

skielik: _____

oo

uu

boos: _____ muur: _____

soom: _____ vuur: _____

oop: _____ suur: _____

Datum _____

1

"Vertel ons van jou droom, Koos," sê Juffrou.
"In my droom was daar 'n boom en 'n stroom.
"Ek het 'n boek onder die boom gelees.
Ek het ook koek geëet!" sê Koos.

? Wat het Koos in sy droom gesien?

2

"Waaroor het jy gedroom, Lena?" vra Juffrou.
"In my droom was daar 'n fiets en 'n dief.
Die dief het die fiets gesteel," sê Lena.

? Wie het die fiets gesteel?

Boumateriale vir huise

hout

sinkplate

vloerteëls

bakstene

glas

sement

staal

Datum _____

ui

huis

vuis

ruit

duif

uu	o	f	v	u

h-ui-l

l-ui-s

k-ui-f

huil	luis	kuif

Die duif sit op die huis.

Datum _____

Boumateriale vir huise

1

2

3

4

5

6

Watter huis is van ysblokke gebou? ____

Watter huis het 'n sinkdak? ____

Watter huis is met groot klippe gebou? ____

Watter twee huise is van hout gemaak? ____ ____

Watter twee huise het grasdakke? ____ ____

Watter huis het ronde mure? ____

Van watter boumateriale is jou huis gebou?

Datum _____

Die drie klein varkies

- Watter boumateriaal het elke varkie gebruik?
- Plaas die prente in die korrekte volgorde.

Datum _____

Bou ses rymwoorde wat met -**uis** eindig.

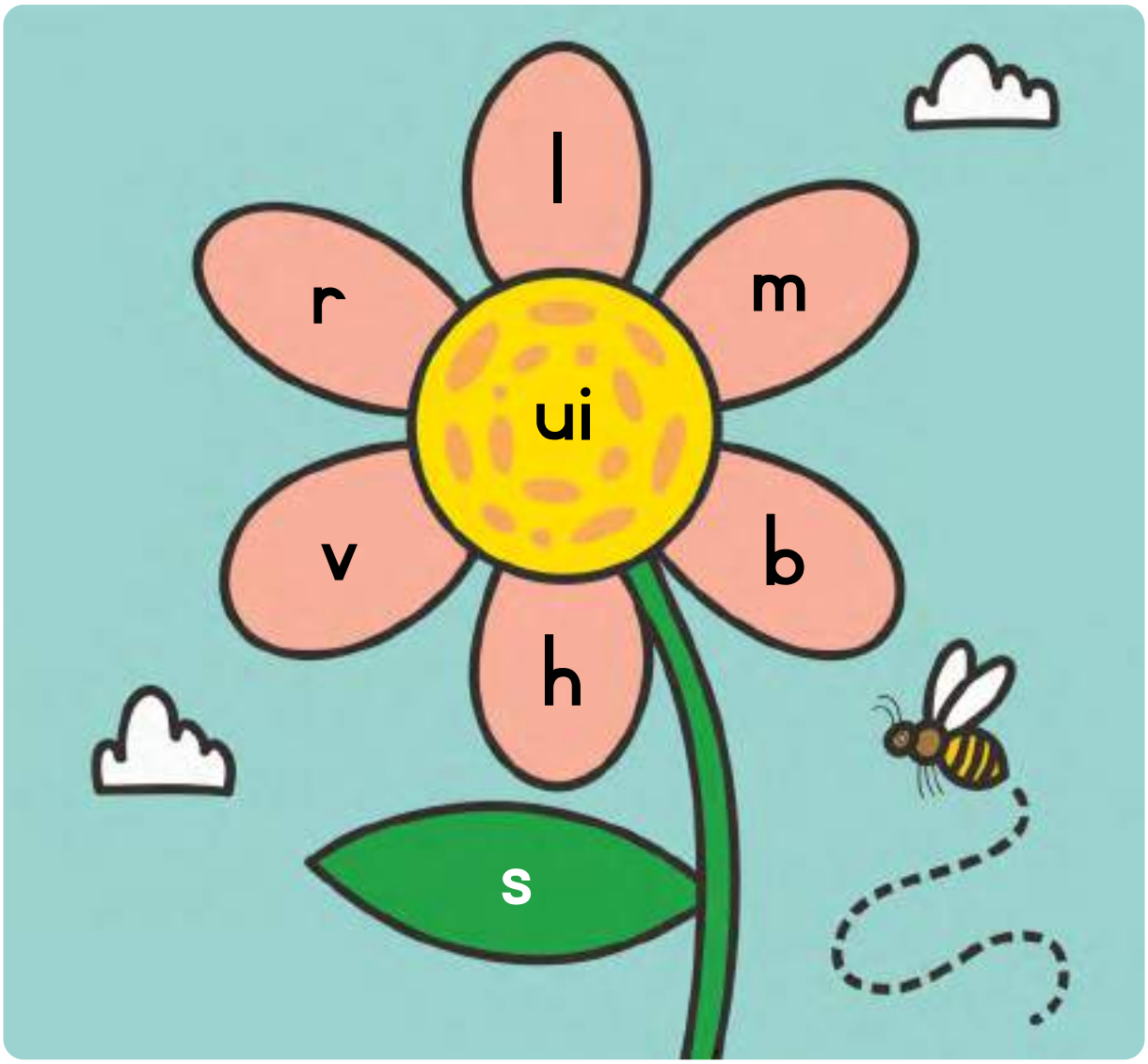

Skryf die rymwoorde neer.

b uis ____uis ____uis

____uis ____uis ____uis

Daar is 'n muis in die huis.

Datum _____

Vul die eindklank in.

mui_s_

kui___

rui___

bui___

Skryf die woord reg.

dfui

dfuif

kfui

_____

hlui

_____

hsui

_____

Datum _____

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

Jan is	moeg.	vuil.	oud.	

Hulle bly in 'n groot	skool.	boot.	huis.	

Die	duif	luis	muis	sit op die tak.	

Skryf jou eie sin.

luis

_____

ruis

_____

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

hout: _____ sink: _____

glas: _____ teëls: _____

baksteen: _____

ui

huis: _____ ruit: _____

duif: _____ kuif: _____

muis: _____

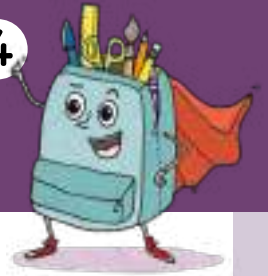

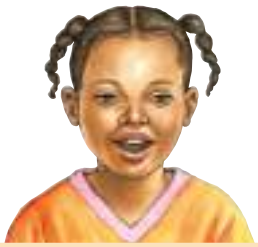

1

Elkeen het 'n huis.
Die kat en die muis.
Die uil en die aap.
Selfs die hond en die skaap.

? Waar, dink jy, is die uil se huis?

2

Daar is huise op die water,
in rotse en in tente.
Maar waar jy ook al gaan,
Noord, suid, oos of wes
jou huis is altyd bes.

? Hoekom is jou eie huis die beste?

Prentekaarte

Week 3 en 4

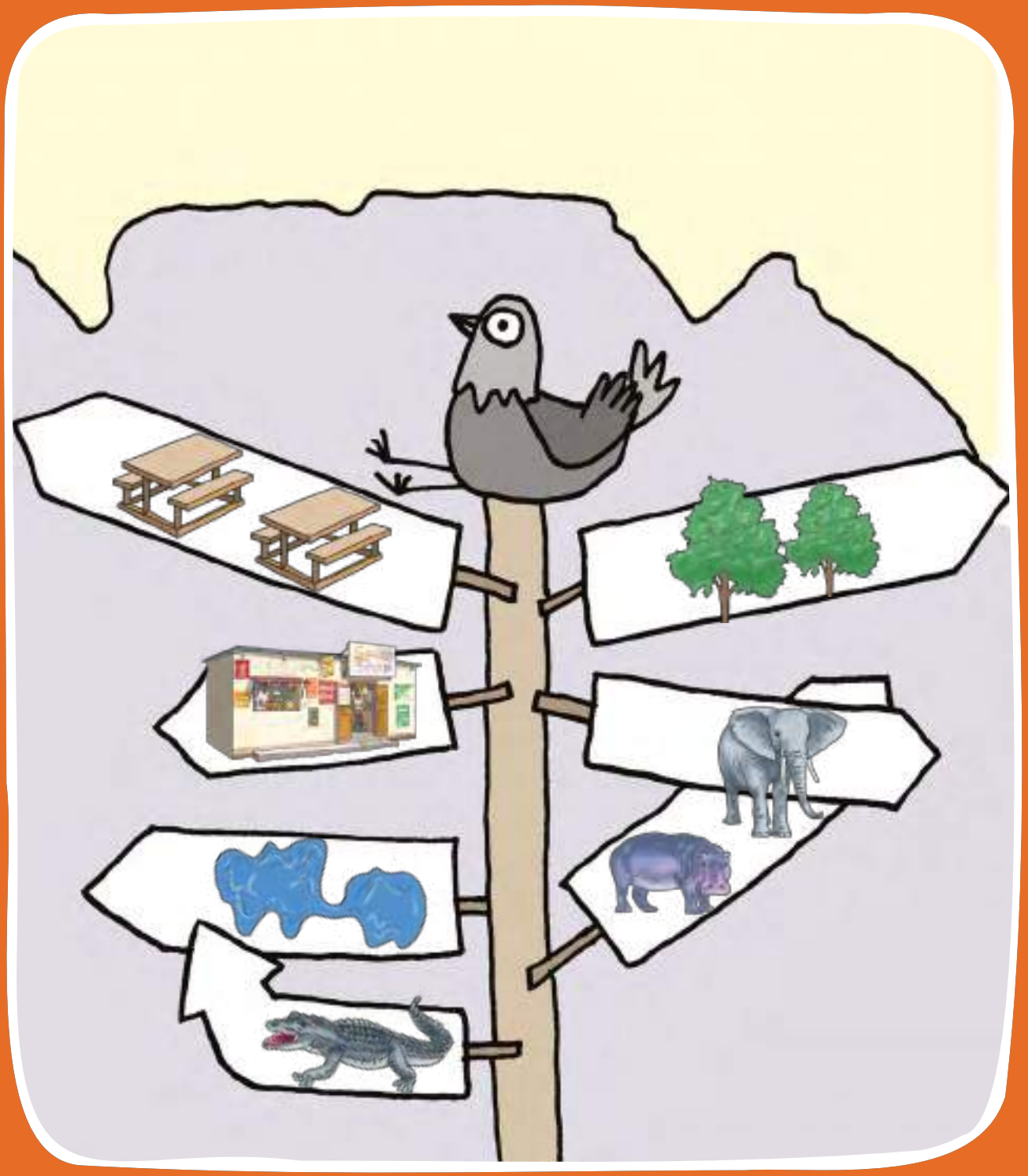

Datum _____

ui

muis

oe

boek

huis

ruit

duif

koek

soen

voet

kuif	buis	vuis
doel	hoek	boet

My huis is om die hoek.

Datum _____

Vind die roete

- Help die diere om hulle kampe te vind.
- Vertel vir jou maat watter roete elke dier moet volg.

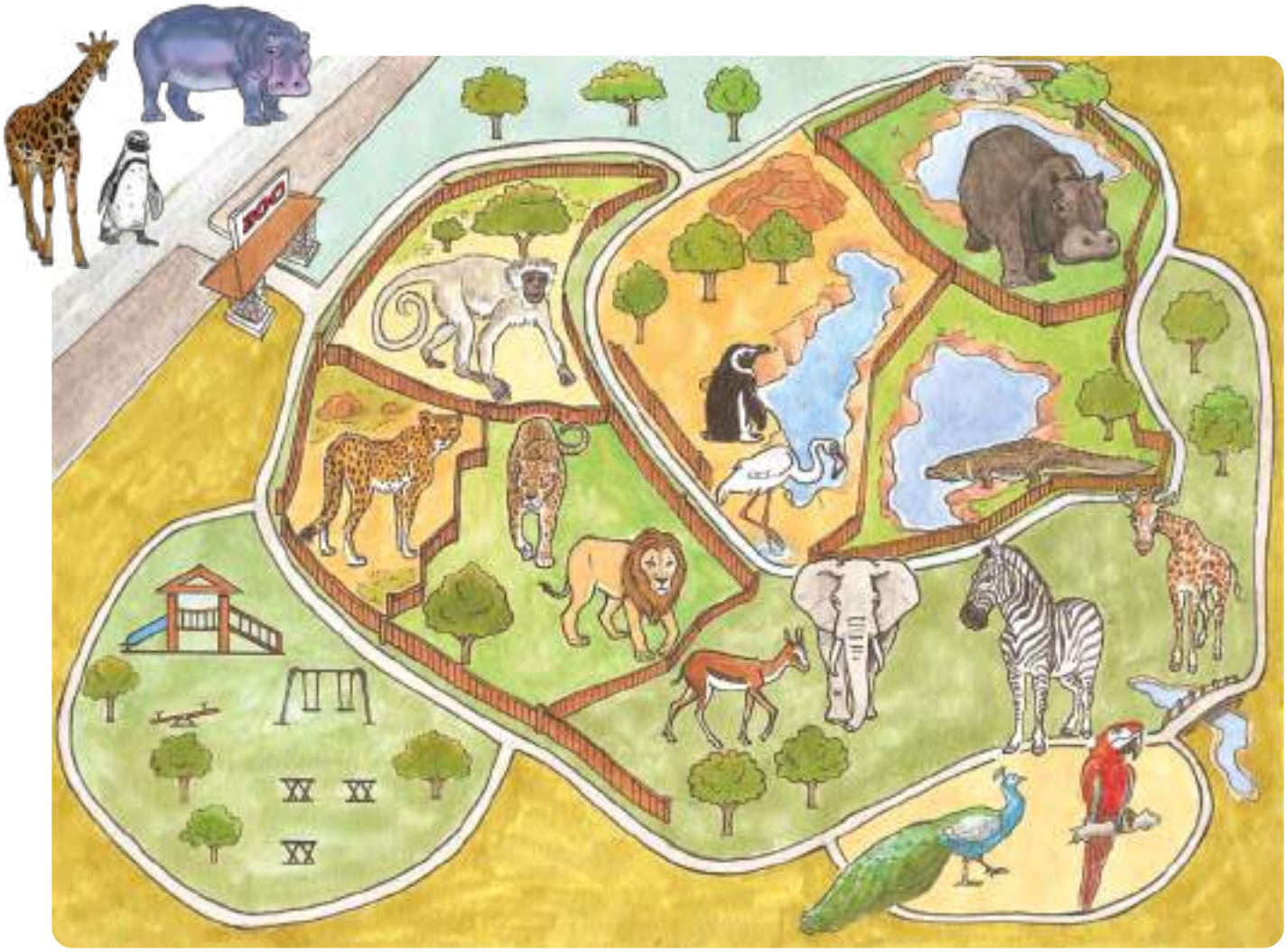

Datum _____

Prentekaarte

- Pas die tekening op die prentekaart by die foto.
- Skryf die byskrifte. Gebruik woorde uit die woordblok.

olifant
winkel
boom
krokodil
meer ✓
bank

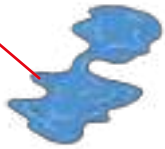

meer

Datum _____

Bou ses woorde met
-ie- as die middelklank.

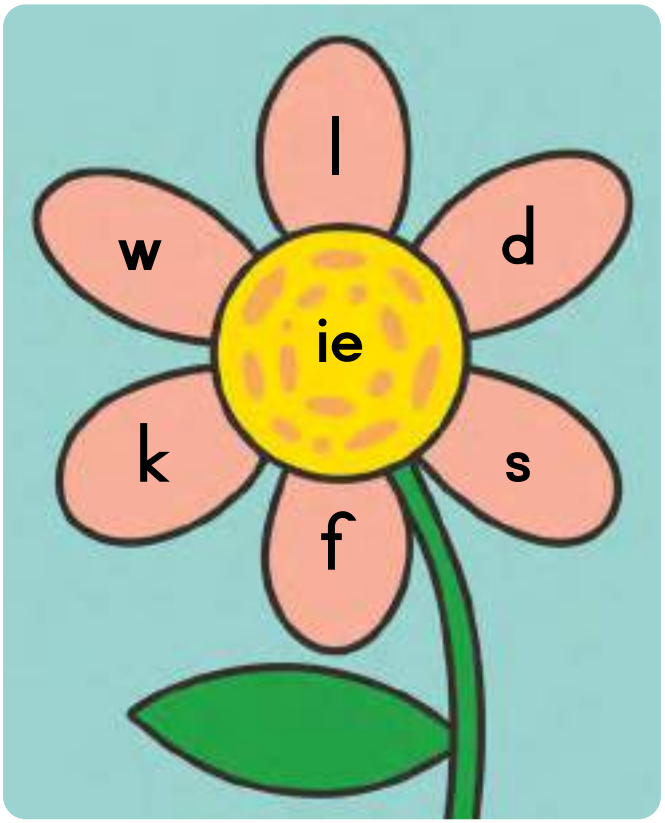

Skryf die woorde neer.

w ie l

___ie___ ___ie___

___ie___ ___ie___

___ie___ ___ie___

Bou ses woorde met
-ui- as die middelklank.

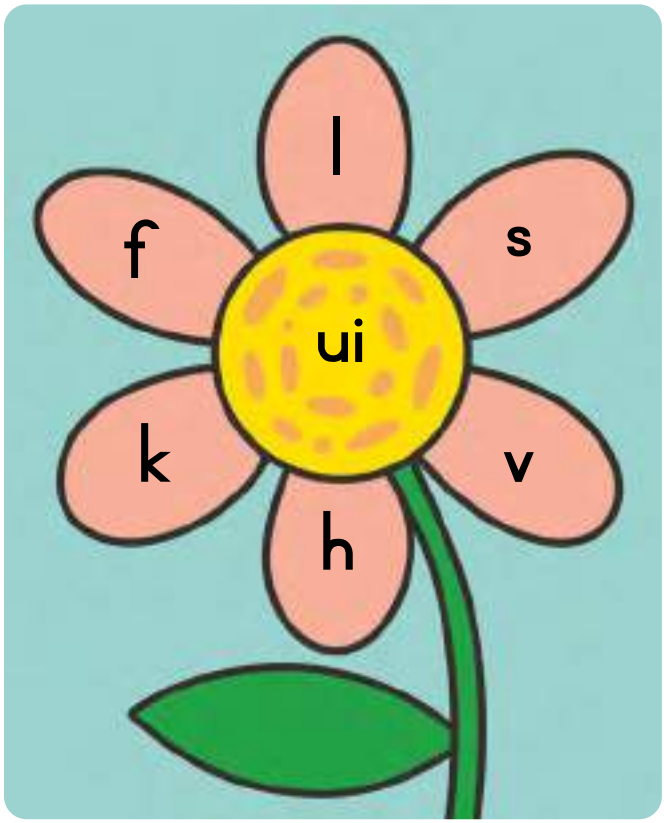

Skryf die woorde neer.

___ui___ ___ui___

___ui___ ___ui___

___ui___ ___ui___

Die dief se klere is vuil.

Datum _____

Soek die woorde in die blokkie.

koek ✓	vuil	boek	lied
vuis	groet	luis	soet

z	x	c	k	o	e	k	v	b	n
m	t	a	s	d	f	g	h	v	j
g	r	o	e	t	k	l	v	u	w
r	l	i	s	o	p	l	u	i	s
e	i	r	t	y	u	u	i	s	o
z	e	x	c	v	b	n	l	a	e
s	d	f	g	b	o	e	k	h	t

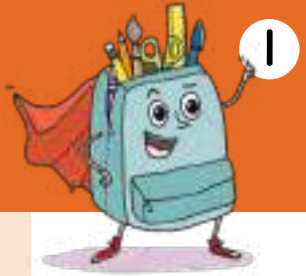

Datum _____

Vul die beginklank in.

___oek

___iel

___uis

___oer

Skryf die woord reg.

broe

_____

msui

_____

dfie

_____

stoe

_____

Datum _____

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

Ek eet die	koek.	kos.	lekkers.	

Die	boer	vrou	seun	plant groente.	

Sy dra 'n	jas	doek	rok	op haar kop.	

Skryf jou eie sin.

soek

_____

buis

_____

3

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

besoek: _____ aap: _____

krokodil: _____ leeu: _____

dieretuin: _____

oe **ui**

doen: _____ ruit: _____

soek: _____ buis: _____

boer: _____ luis: _____

Datum _____

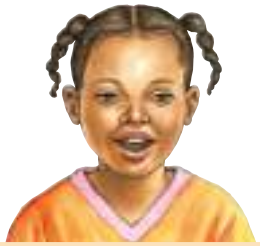

1

Klein Boetie het gespeel.
Klein Boetie het geval.
Klein Boetie se been was seer.
Klein Boetie het begin huil.

? Hoekom het Boetie gehuil?

2

Mammie kom toe gou-gou.
Sy is lief vir hom.
Gou voel hy beter.
Tog snaaks wat 'n soen kan doen!

? Hoekom voel hy beter?

Datum _____

ei

trein

vleis

brein

klei

ie	oe	uu	ou	oo

ei-er

s-ei-l

kl-ei-n

eier	seil	klein

Die klein hondjie eet vleis en 'n eier.

Datum _____

Ruby se roete

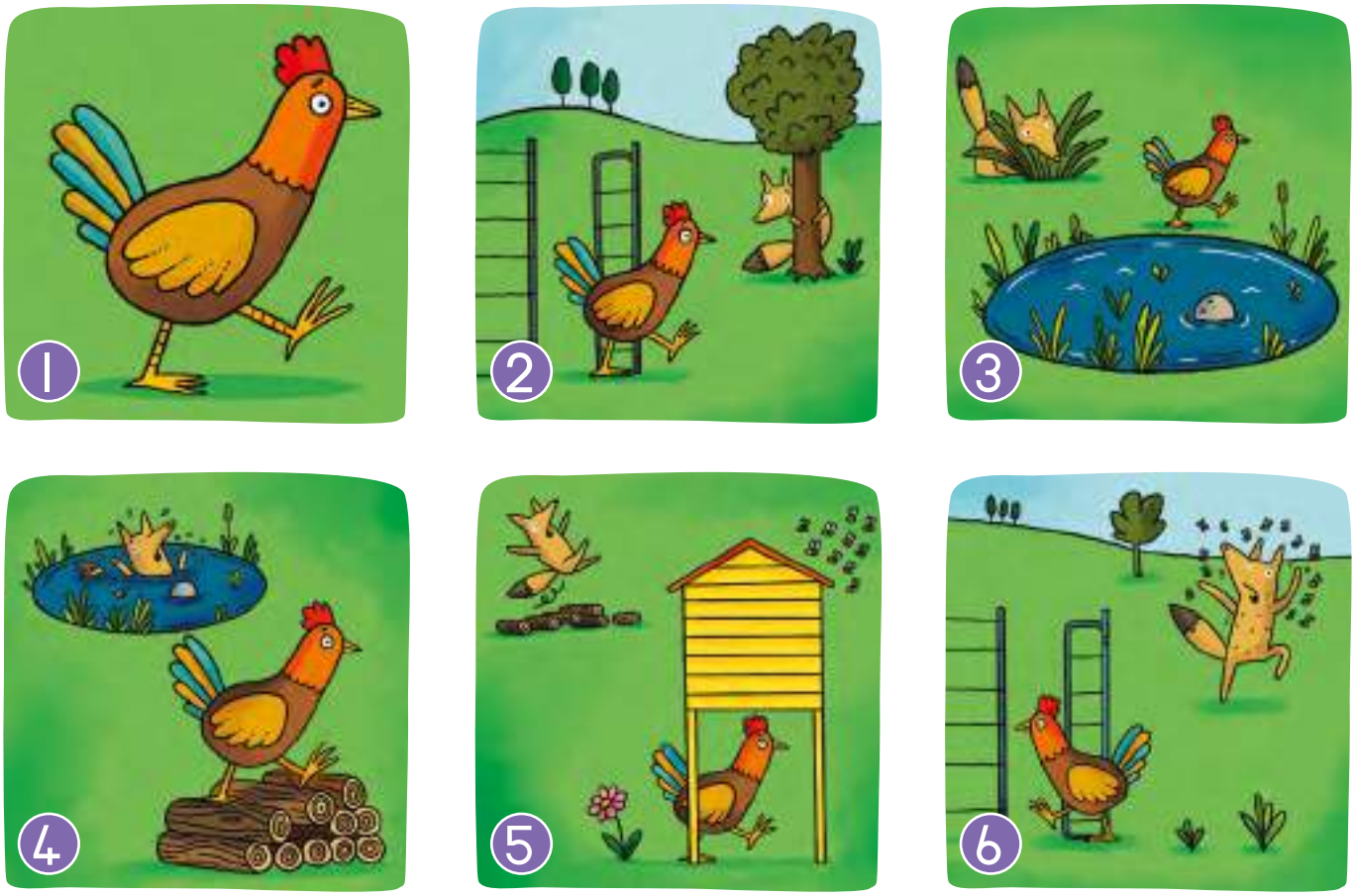

Skryf die nommer van die prent wat pas.

	Ruby het gestap		deur die hek
	bo-oor die hout		en terug.
	rondom die dam		onderdeur die byenes

Datum _____

Kaart van Ruby se roete

- Luister weer na die storie van Ruby se roete.
- Teken die roete wat Ruby gestap het.
- Vertel die storie vir jou maat.

Datum _____

Bou vyf rymwoorde wat met -ein eindig.

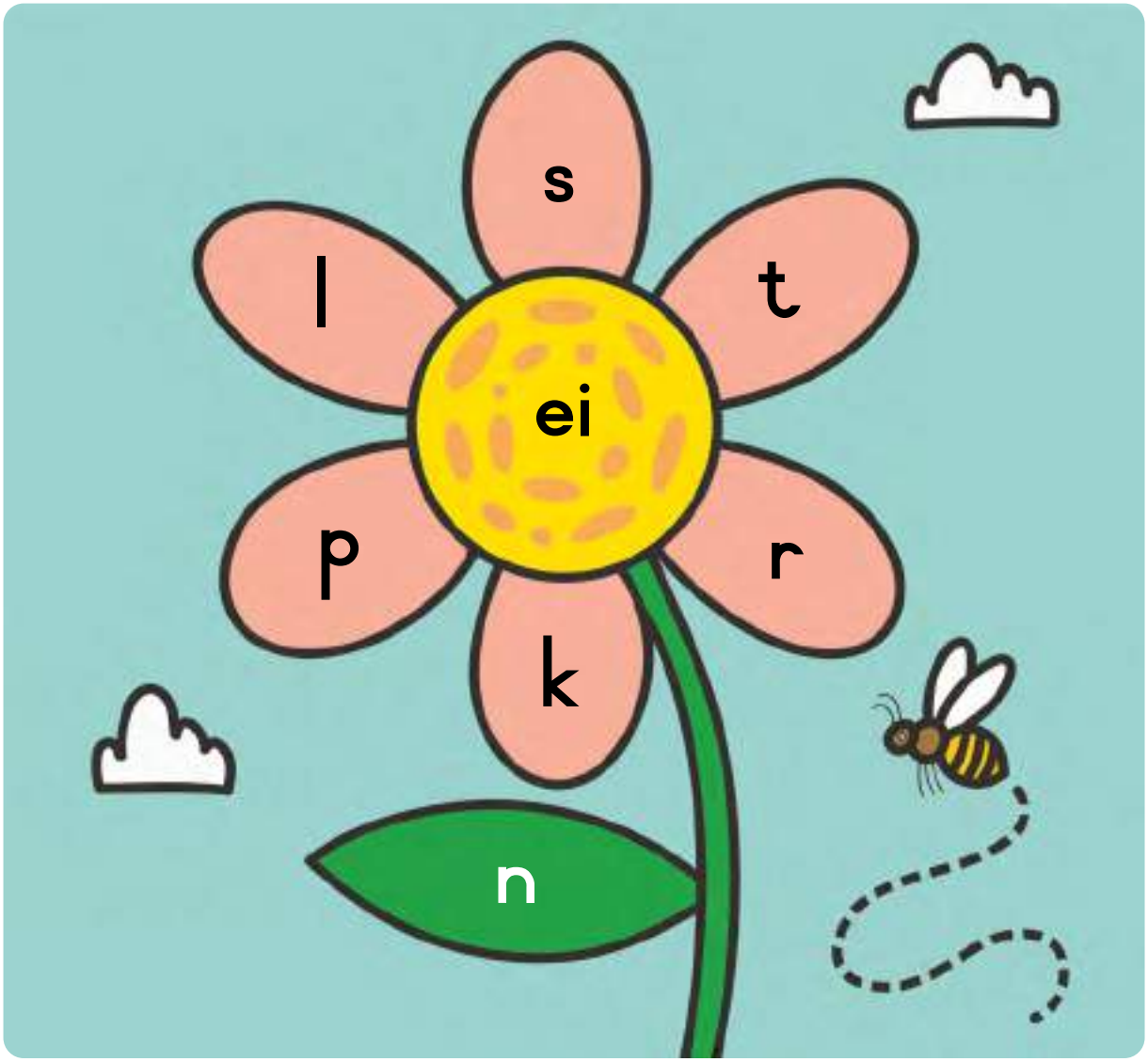

Skryf die rymwoorde neer.

_____ein _____ein _____ein

_____ein _____ein

Die man reis met die trein.

Datum _____

Vul die beginklank in.

____uis

____oes

____uis

____oet

Skryf die woord reg.

broe

_____

msui

_____

dfie

_____

stoe

_____

Datum _____

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

Die huisie is	rein.	klein.	sein.	

Ek ry met die	sein.	plein.	trein.	

Ek hou van 'n gebakte	aarbei.	vleis.	eier.	

Skryf jou eie sin.

seil

_____

wei

_____

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

raaisel: _____ langste: _____

kolle: _____ hoogste: _____

grootste: _____

ei

sein: _____ trein: _____

brein: _____ eier: _____

vleis: _____

Datum _____

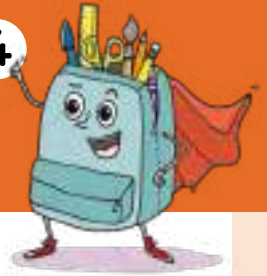

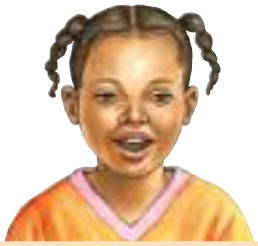

1

Die meisie reis.
Sy reis met 'n trein.
Die trein is klein.
Die trein reis na Malgaseiland.

? Waarnatoe reis die trein?

2

Die skape wei.
Die man lei hulle na 'n vlei.
Hy hou van diere.
Hy bou 'n skaap van klei.

? Wat doen die skape?

Water

Week 5 en 6

Bespreek.

By die watergat

Datum _____

ei

ui

trein

huis

vleis

seil

klei

huil

luis

kuif

duif	ruit	vuil
reis	vlei	eier

Die vrou bou 'n huis van klei.

Datum _____

Veilige drinkwater

Daar is verskillende maniere om seker te maak dat water veilig is om te drink. Jy kan dit uit 'n kraan tap, dit kook of filtreer.

- Kyk hoe jou juffrou water filtreer.
- Voeg byskrifte by die diagram. Gebruik woorde uit die woordboks.

skoon lap en watte ✓			growwe sand
houtskool	fyn sand	water	klippies

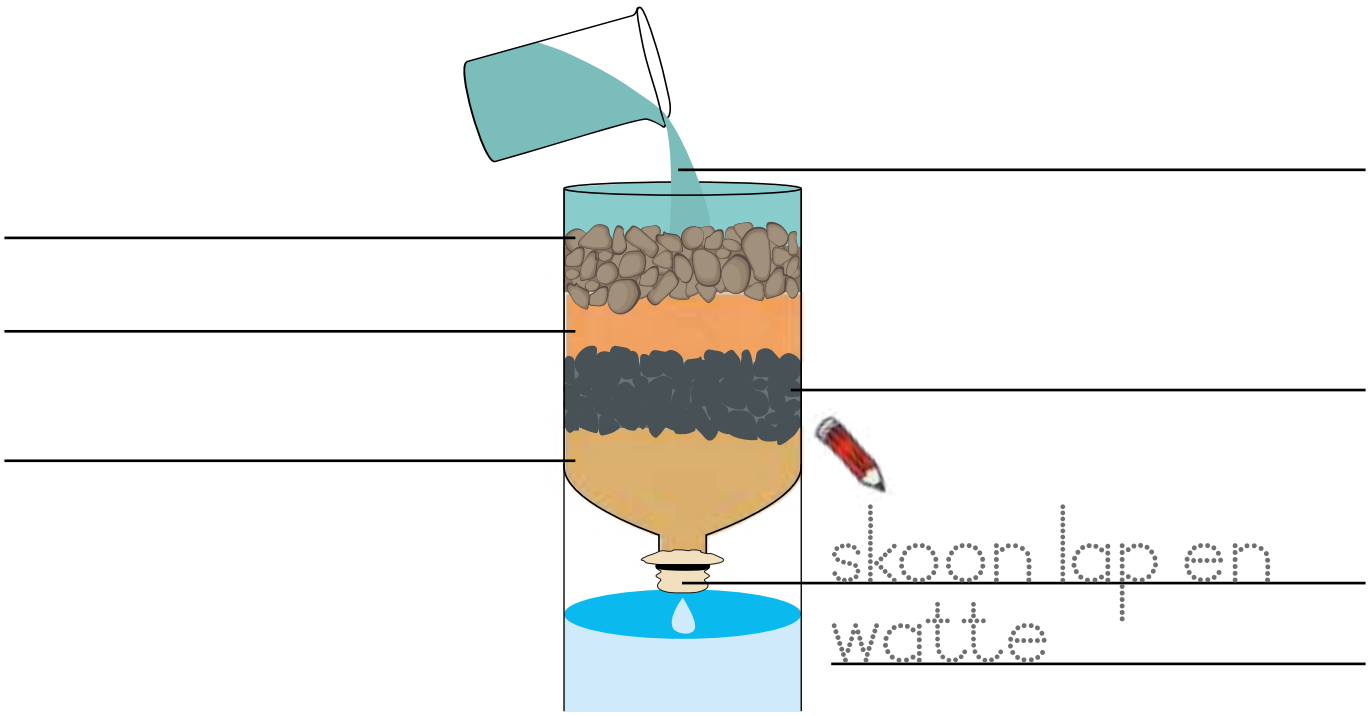

Datum _____

Bou ses woorde met
-ei- as die middelklank.

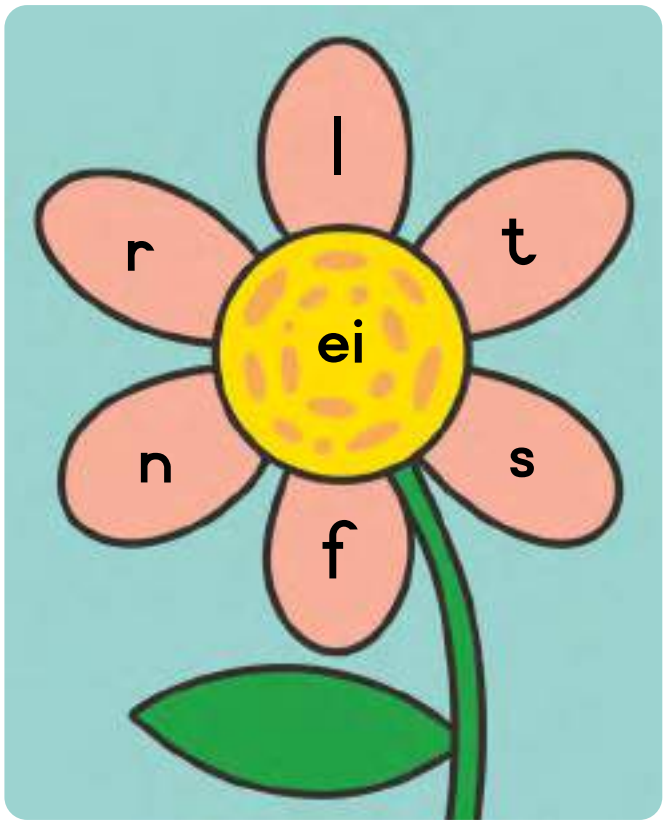

Skryf die woorde neer.

_____ei_____ _____ei_____

_____ei_____ _____ei_____

_____ei_____ _____ei_____

Bou ses woorde met
-ui- as die middelklank.

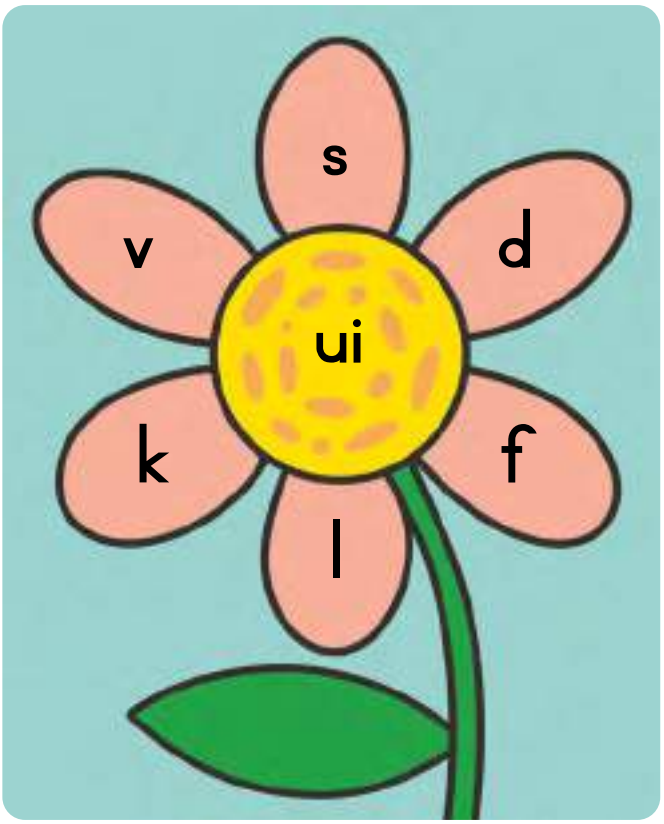

Skryf die woorde neer.

_____ui_____ _____ui_____

_____ui_____ _____ui_____

_____ui_____ _____ui_____

Die seil suis in die wind.

Datum _____

1	2	3
4	5	6

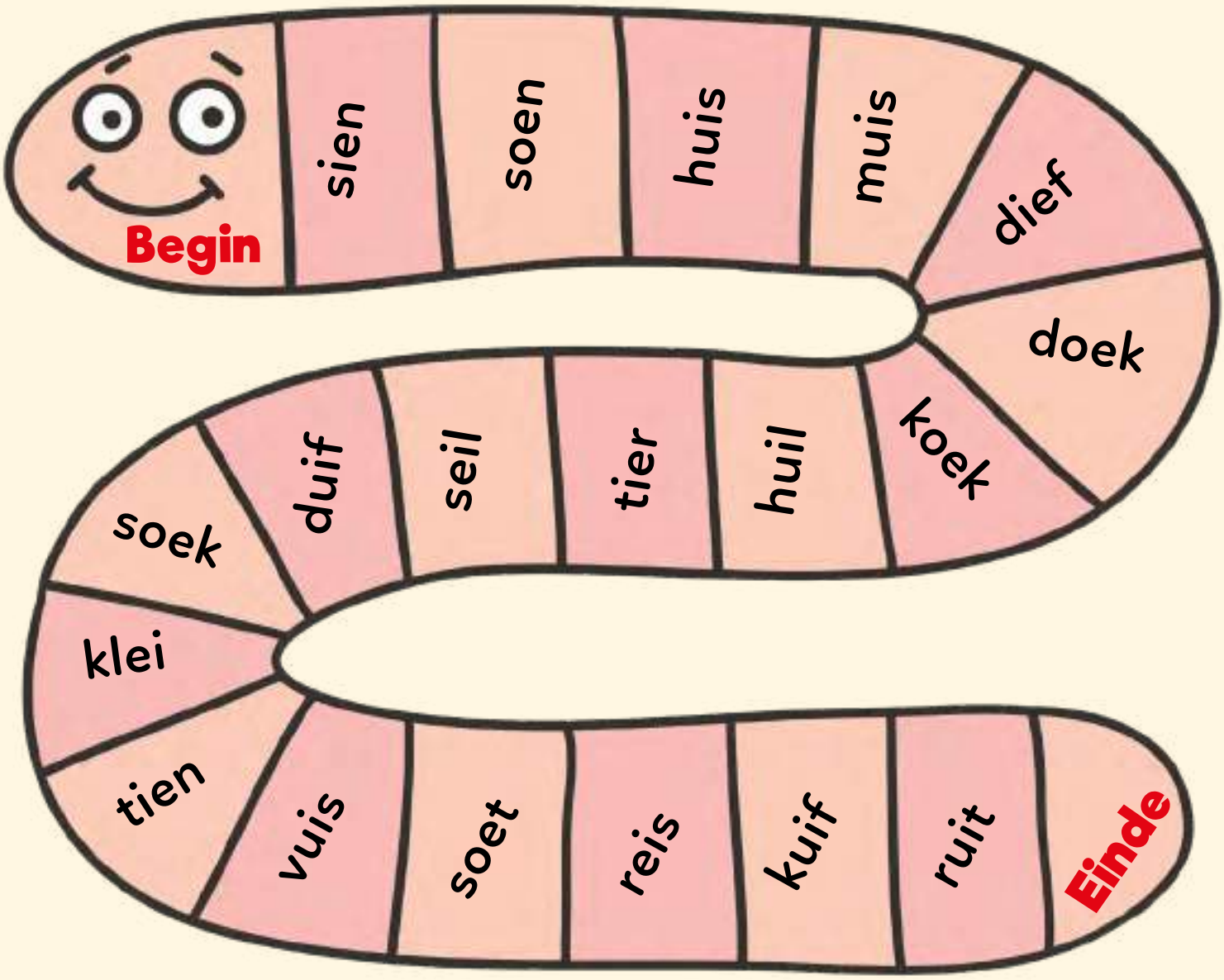

Datum _____

Vul die eindklank in.

hui___

hui___

rei___

eie___

Skryf die woord reg.

dfui

_____

msui

_____

lkei

_____

vslei

_____

Datum _____

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

Sy maak diere van	seil.	klei.	sout.	

Hulle	reis	seil	huil	met 'n groot boot.	

Hulle ry met die	duif.	trein.	fiets.	

Skryf jou eie sin.

suis

_____

reis

_____

3

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

watergat: _____ drink: _____

afkoel: _____ getrek: _____

asemhaal: _____

ui **ei**

huis: _____ trein: _____

duif: _____ reis: _____

muis: _____ eier: _____

Datum _____

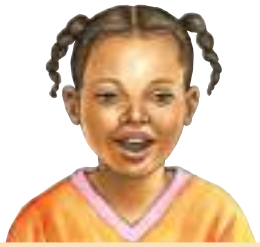

1

Ons het 'n klein huis.
Ons kat en hond sit op die stoep.
Ons kan ver sien.
Die skaap wei onder die groot boom.

? Waar sit die hond en die kat?

2

Die eend bly op die water.
Die skaap staan by die skuur.
Die hoenders is in die hok.
Die hond is baas oor almal.

? Wie is baas oor al die diere?

Bespreek die prente.

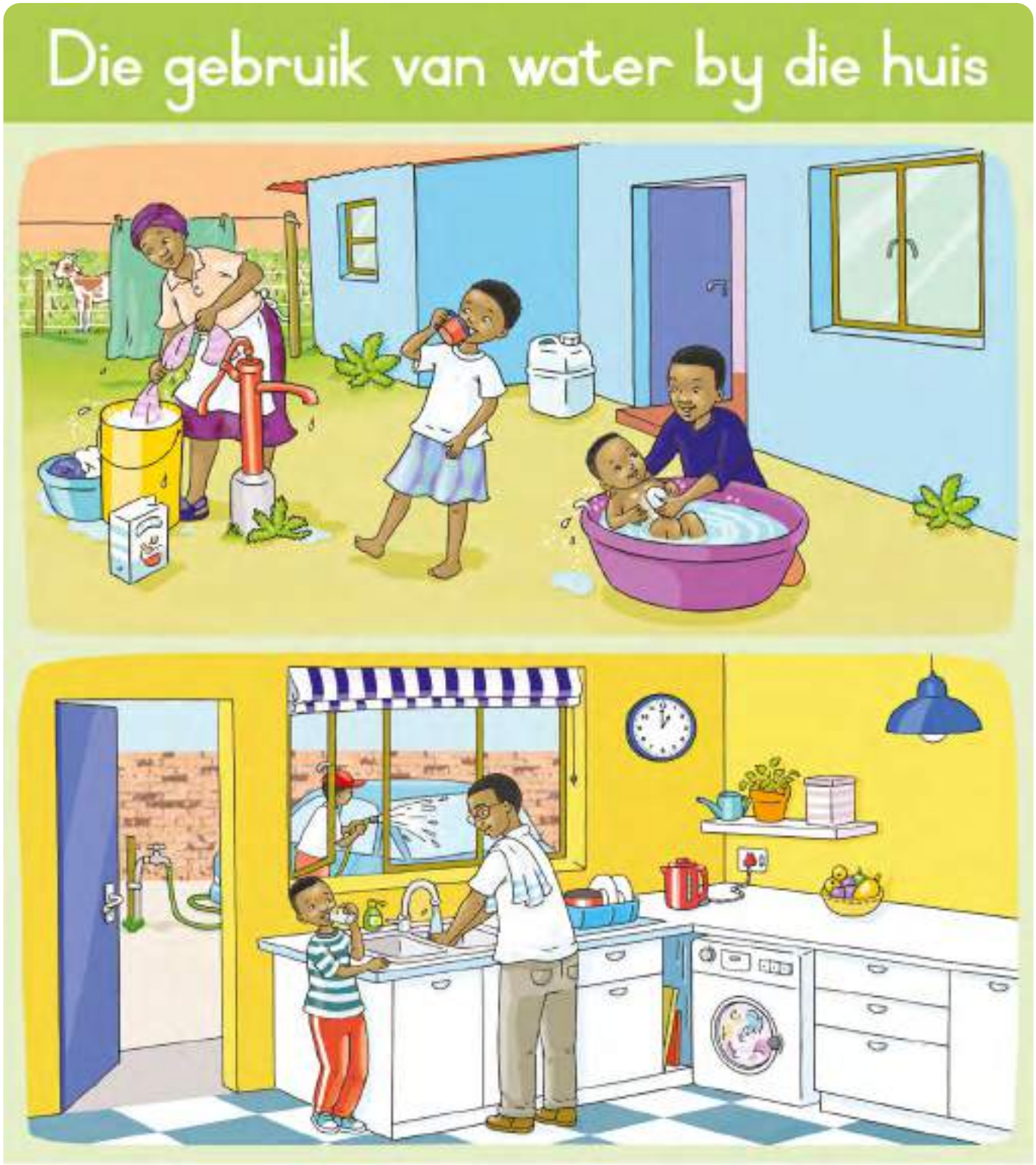

Datum _____

ou

hout

goud

sout

boud

oe	ie	ui	o	u

w-ou-d

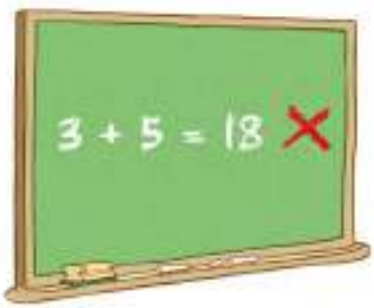

f-ou-t

k-ou-d

woud	fout	koud

Die vrou kap die hout in die woud.

Datum _____

Berging van water

Ons kan water op verskillende maniere versamel en berg.

- Hoekom is dit 'n goeie idee om reënwater te versamel?
- In watter houers kan jy water berg?
- Nommer die houers water van die grootste (1) tot die kleinste (5).

1 000 liter

5 liter

500 milliliter

10 liter

1 liter

Datum _____

Bou ses rymwoorde wat met -ou eindig.

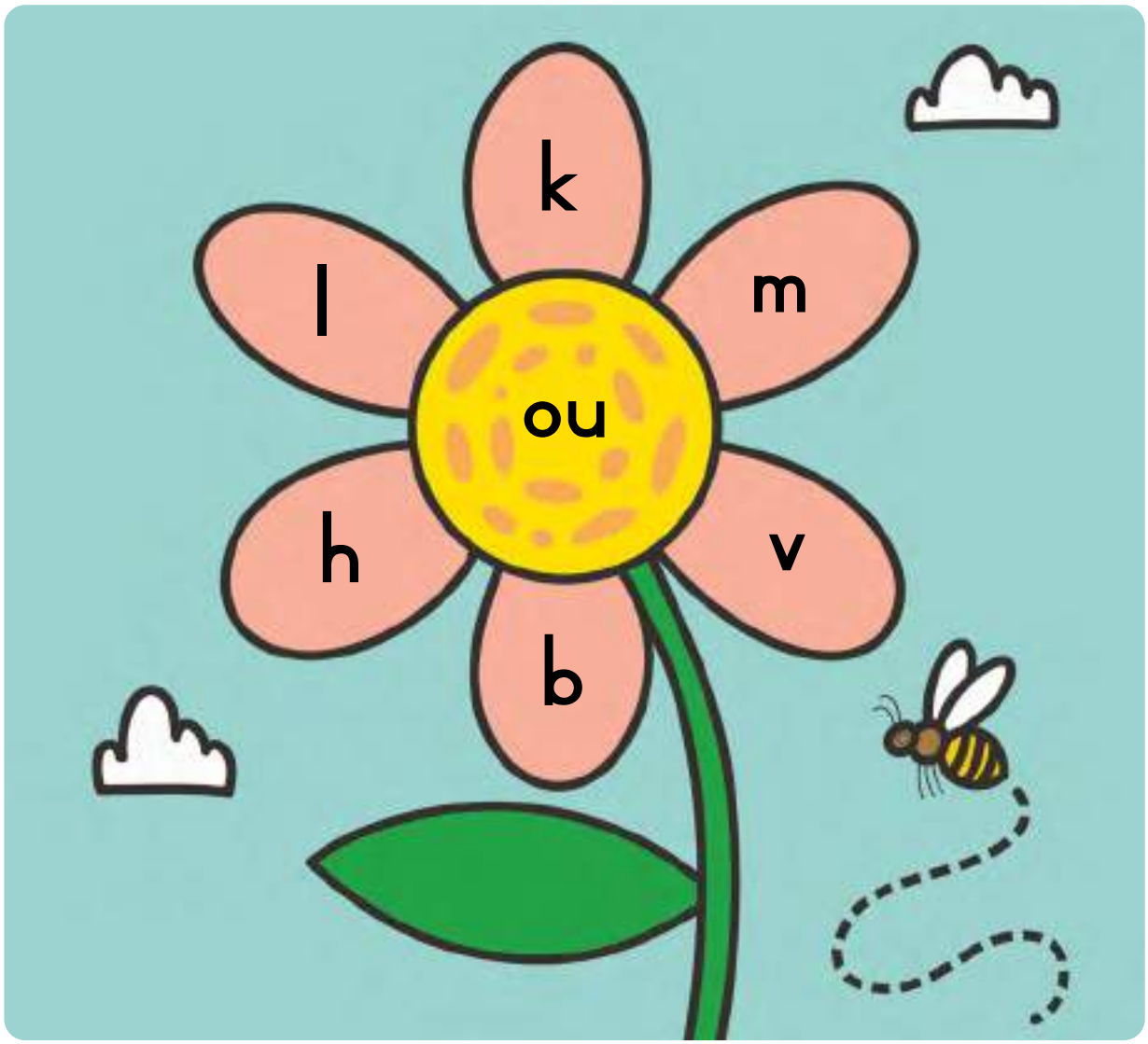

Skryf die rymwoorde neer.

k_____ou _____ou _____ou

_____ou _____ou _____ou

Sy ma is oud en kry baie koud.

Datum _____

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

My jas se	mou	tou	goud	is geskeur.	

Die blare	huil	ruis	suis	in die wind.	

Ouma	seil	sein	reis	graag per boot.	

Skryf die woord reg.

kfui

_____

bsui

_____

knlei

_____

tnrei

_____

Datum _____

Skryf die sin reg.

Pa in die woud. hout kap

buite. Dit baie is koud

vas. Hou mou my aan

Skryf jou eie sin.

sout

fout

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

diep: _____ sukkel: _____

stomp: _____ red: _____

visstok: _____

ou

hou: _____ koud: _____

fout: _____ goud: _____

kou: _____

Datum _____

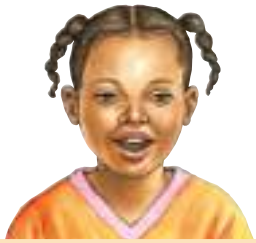

1

Lank, lank gelede ...
Was die aarde koud.
Was die hemel blou.
En was die see sout.
Oral was net woude.

? Watter kleur was die hemel?

2

Daar was geen mense nie.
Daar was net groot diere.
Hulle was so groot soos monsters.
Hulle was so sterk soos staal.

? Hoe groot was die diere?

Die naghemel

Week 7 en 8

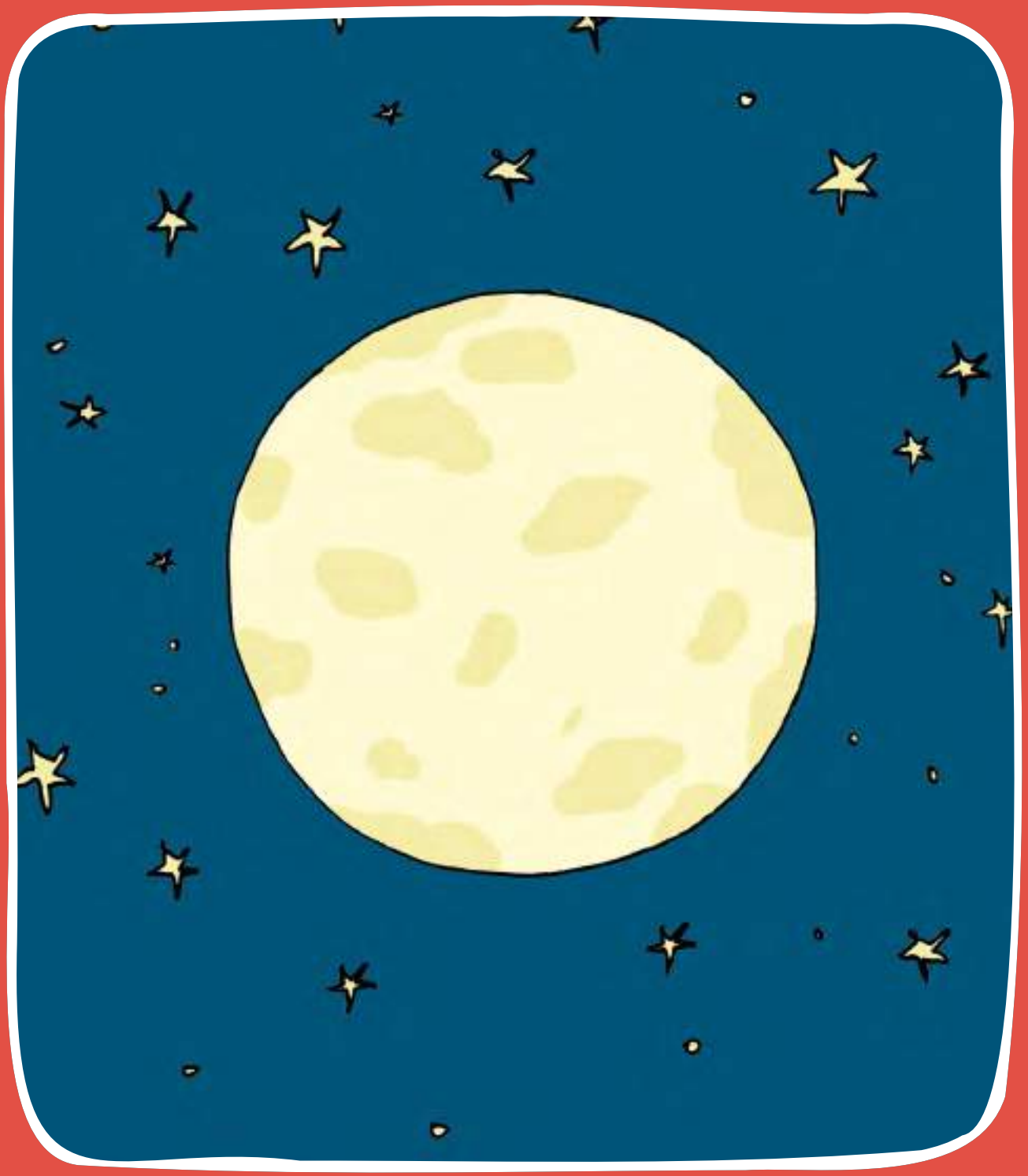

Dag en nag

Dag

In die dag kan jy die son sien. Die son gee hitte af en straal lig uit. Dit is 'n bal van vuur. Dit is duisende kere groter as die aarde.

Nag

In die nag kan jy die maan, sterre en planete sien. Die maan is 'n bal van rots met geen hitte of lig nie. Dit is veel kleiner as die aarde.

Datum _____

ou

koud

ui

duif

sout

boud

hout

vuis

huil

luis

hou	gou	sous
huis	vuil	ruit

Die kind maak gou sous in die vuil huis.

Datum _____

Dag en nag

Sien jy dié goed in die dag of in die nag?
Teken elke prent in die regte kolom.

Daghemel	Naghemel

Datum _____

Die maan van gisteraand

Teken 'n prent om te wys hoe die maan gisteraand gelyk het. Teken wat anders jy nog in die lug gesien het.

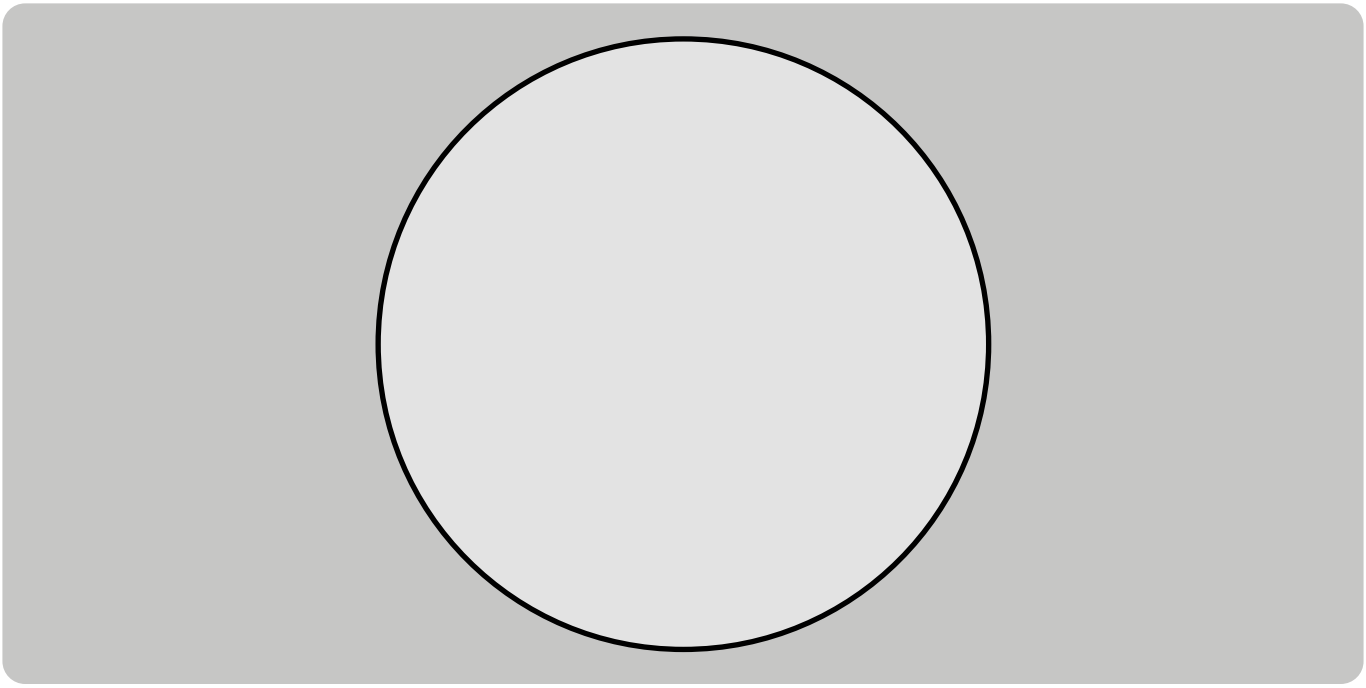

Voltooi die sinne.

Gisteraand het ek 'n _____

maan gesien. Ek het ook _____

_____ gesien.

Datum _____

Bou ses woorde met
-ou- as die middelklank.

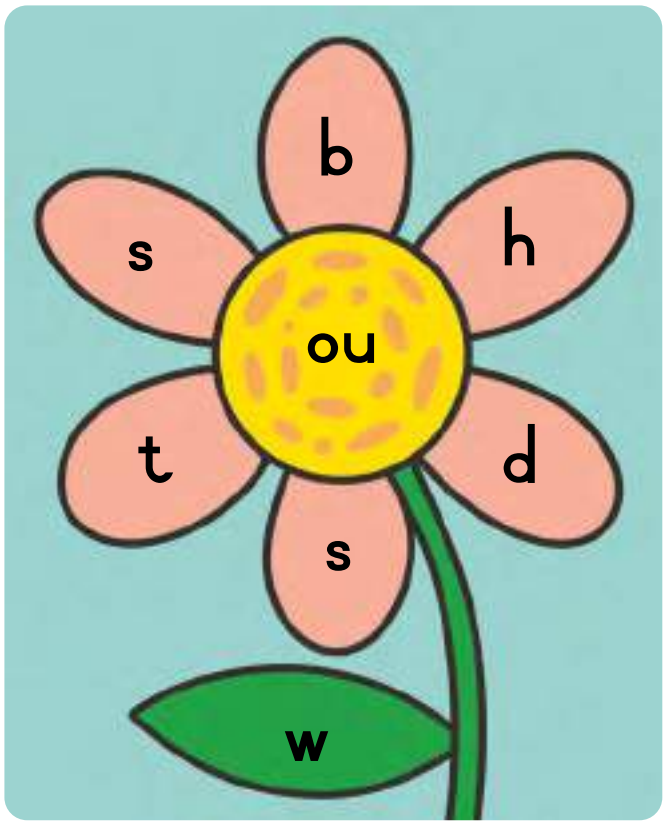

Skryf die woorde neer.

b ou d ___ou___

___ou___ ___ou___

___ou___ ___ou___

Bou ses woorde met
-ui- as die middelklank.

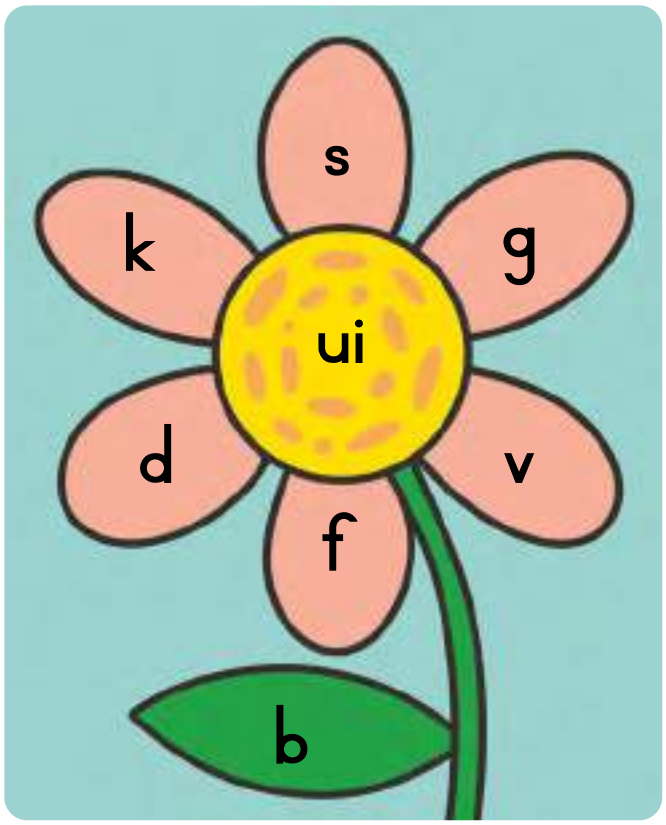

Skryf die woorde neer.

___ui___ ___ui___

___ui___ ___ui___

___ui___ ___ui___

Die duif vlieg in die woud.

Datum _____

1	2	3
4	5	6

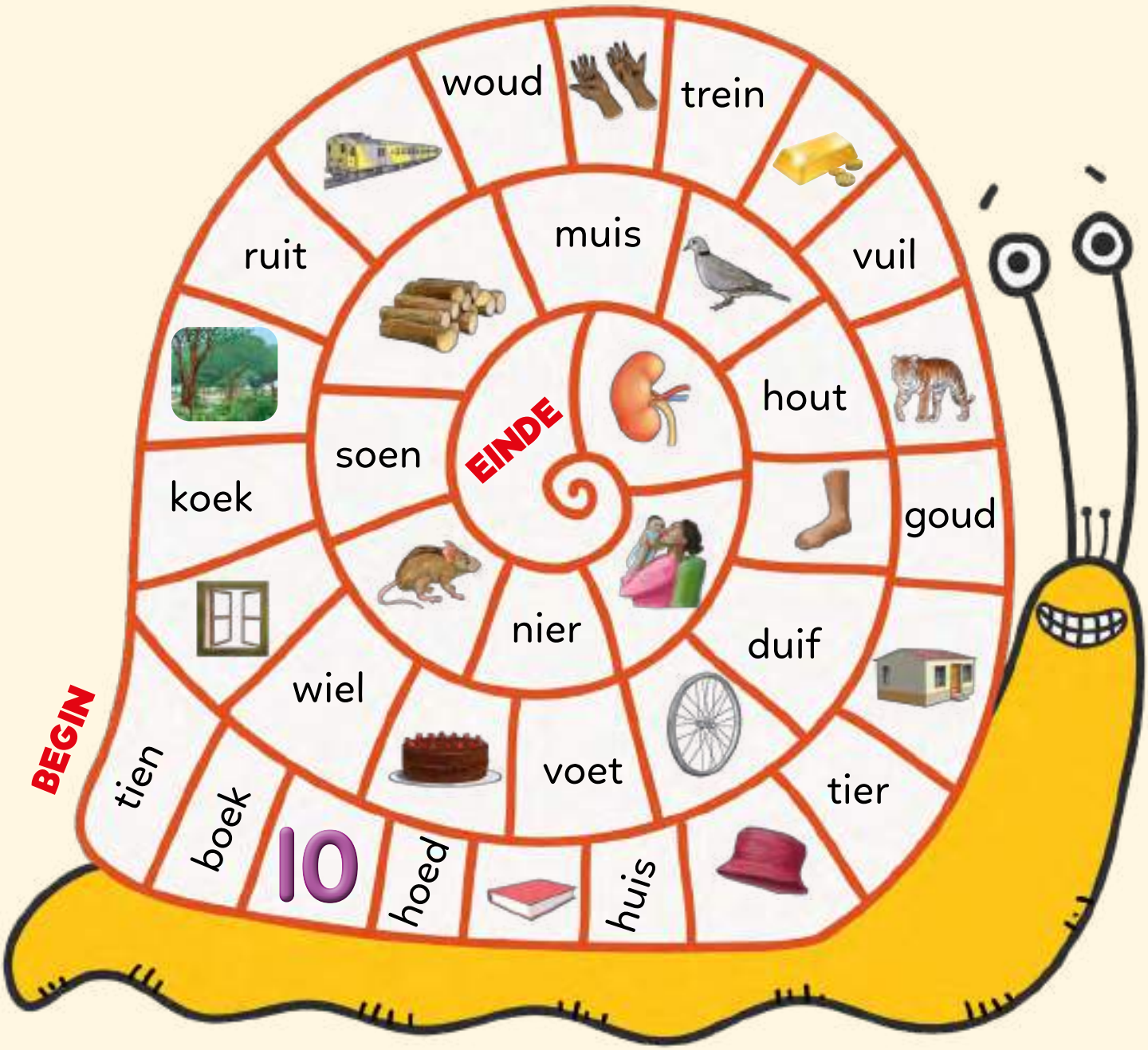

Datum _____

Vul die beginklank in.

___uis

___oud

___uis

___l

Skryf die woord reg.

htou

_____

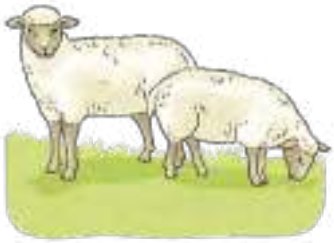

eiw

_____

moua

_____

neitr

_____

Datum _____

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

Hy staan voor die	huis.	ruit.	duif.	

Die hen is trots op haar	eier.	sein.	vleis.	

Die staaf is gemaak van	woud.	goud.	sout.	

Skryf jou eie sin.

suis

_____

sous

_____

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

dag: _____ nag: _____

maan: _____ ster: _____

son: _____

ou **ui**

koud: _____ luis: _____

sous: _____ vuil: _____

boud: _____ uil: _____

Datum _____

1

Daar is 'n ou man.
Hy woon in die woud.
Kry hy nie koud nie?
Ek gaan kouse vir hom koop.

? Hoekom gaan ek kouse vir die ou man koop?

2

Die uil sit in die boom.
Die muis is op die grond.
Die muis steek sy kop uit sy huis.
Die duif loer vir hulle.

? Vir wie loer die duif?

Die maan

Die maan beweeg elke maand om die aarde. Dit lyk asof die maan van vorm verander omdat dit aanhou beweeg en die son dan die heeltyd op 'n ander deel van die maan skyn. Ons het vir hierdie dele name gegee.

Datum _____

eu

s e u n

d e u r

r e u k

r e u s

ie	oe	ui	ou	oo

j-eu-g

g-eu-t

j-eu-k

jeug	geut	jeuk

Die reus kry die reuk van kos.

Datum _____

Fases van die maan

Teken die fases van die maan.

Fases van die maan	Prent	Wat jy sien
Nuwemaan		Jy kan nie die maan sien nie.
Sekelmaan		Jy sien 'n deel van die maan.
Halfmaan		Jy sien die helfte van die maan.
Bolmaan		Jy sien meer as die helfte van die maan.
Volmaan		Jy sien die hele maan.

Datum _____

Alles oor sterre

Jy kan nie al die sterre in die hemel tel nie. Daar is te veel.

Party sterre is helder. Ander is dof.

Die ster wat die naaste aan die aarde is, is die son.

Alle sterre is vuurwarm. Rooi sterre is warm, wit en geel sterre is warmer, en blou sterre is die warmste.

1	Kan jy die sterre in die hemel tel?	ja	nee
2	Is alle sterre dieselfde?	ja	nee
3	Is die son 'n ster?	ja	nee
4	Is die warmste sterre blou?	ja	nee

Datum _____

Bou ses rymwoorde wat met -eun eindig.

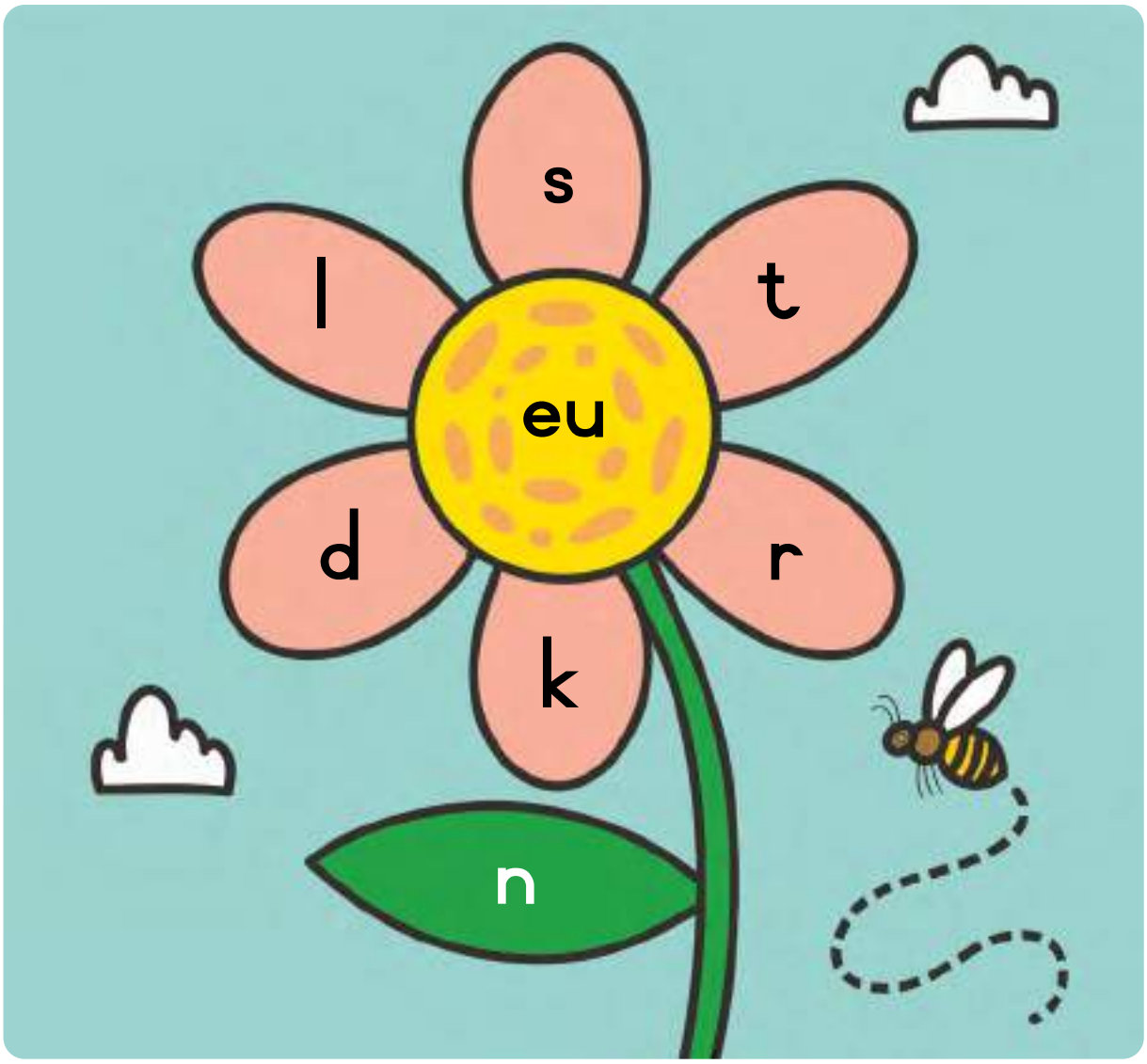

Skryf die rymwoorde neer.

s_____eun _____eun _____eun

_____eun _____eun _____eun

Die seun hardloop deur die hek.

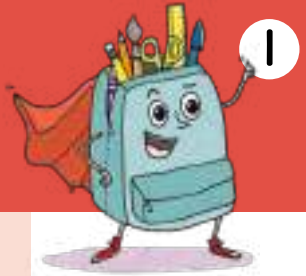

Datum _____

Vul die beginklank in.

_____ma

____out

_____ein

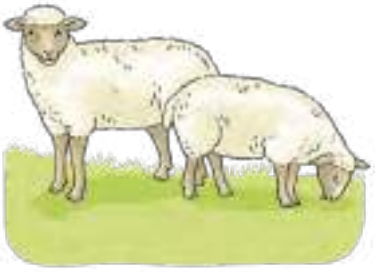

____ei

Skryf die sin reg.

hardloop Die seun deur die hek.

kry die reuk kos. van Die reus

haar neus Sy jeuk. omdat kreun

Datum _____

2

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

Hy staan by die	deur.	jeug.	seun.	

Pa is trots op sy	geur.	seun.	deur.	

Die	seun	jeug	reus	is baie lank.	

Skryf jou eie sin.

jeuk

_____

reuk

_____

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

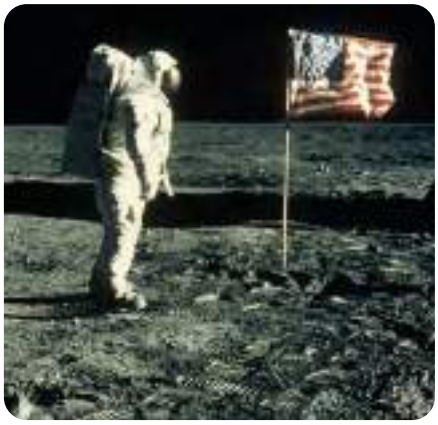

dag: _____ nag: _____

maan: _____ ster: _____

son: _____

eu

deur: _____ seun: _____

reus: _____ jeuk: _____

jeug: _____

Datum _____

1

Daar is 'n ou reus
Met 'n baie klein neus.
Hy staan by sy deur
En wag vir mense se geur!

? Wat doen die reus by die deur?

2

Daar is 'n swart kat
In 'n kasteel op 'n heuwel.
Sy voetstappe dreun en hy begin kreun
Want een stewel is te groot en die ander
te klein.

? Hoekom kreun die swart kat?

Spesiale dae

Week 9

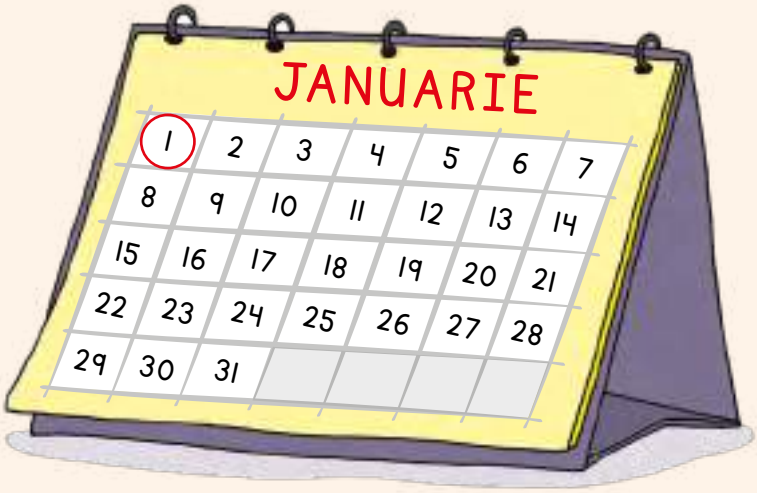

Datum _____

ie **ei**

vl**ie**s vl**ei**s

s**ie**n

s**ie**l

w**ie**

s**ei**n

s**ei**l

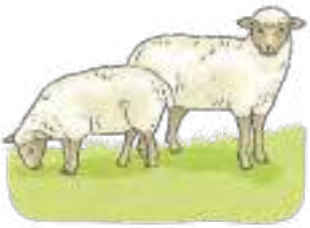

w**ei**

tien	bier	dien
trein	brein	drein

Ons sien tien skape op die trein.

Datum _____

'n Terugblik op hierdie jaar

My beste dag van skool hierdie jaar was toe ...

My gunstelingliedjie hierdie jaar was ...

My gunstelingstorie of boek hierdie jaar was ...

Een ding wat ek hierdie jaar geleer het, was ...

Datum _____

Bou ses woorde met
-ie- as die middelklank.

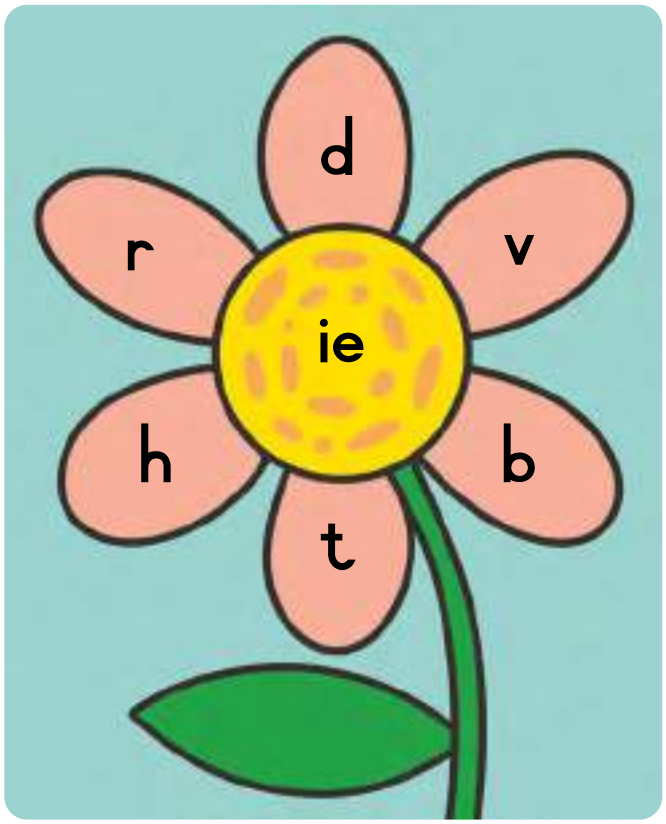

Skryf die woorde neer.

d ie r ___ie___ ___ie___

___ie___ ___ie___

___ie___ ___ie___

Bou ses woorde met
-ei- as die middelklank.

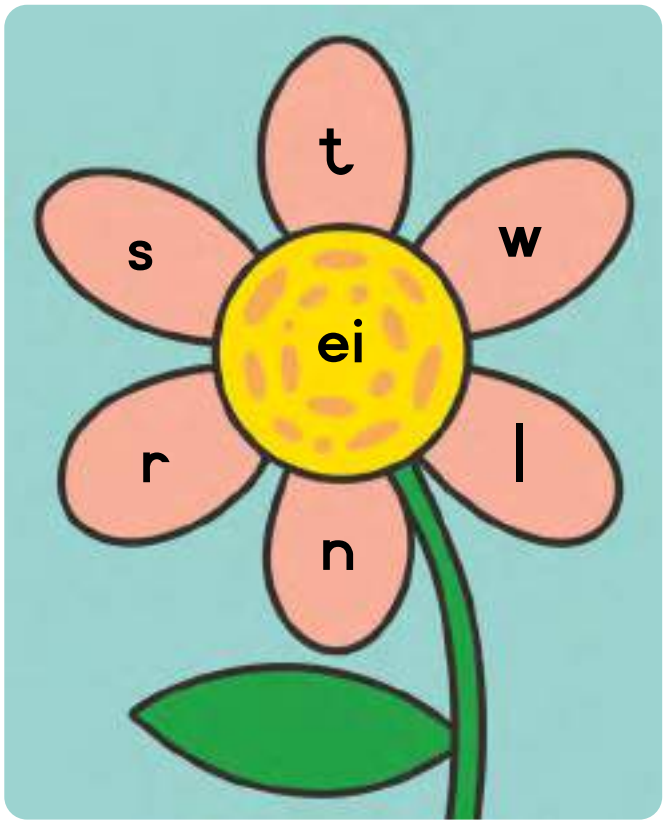

Skryf die woorde neer.

___ei___ ___ei___

___ei___ ___ei___

___ei___ ___ei___

Die diere wei in die veld.

Datum _____

Ek sien met my klein ogies ...

Datum _____

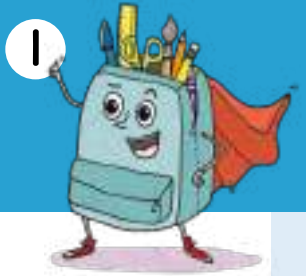

Vul die beginklank in.

_____uil

_____eis

_____oud

_____euk

Omkring die regte woord om die sin te voltooi.

Pa hou van	vleis.	vlies.	vier.	

Daar is	drie	vier	tien	lekkers.	10

Sy waai die vlag as 'n	trein.	sein.	vleis.	

Datum _____

Skryf die woord reg.

snei

_____

snie

_____

trnei

_____

wlie

_____

Skryf jou eie sin.

wei

_____

wie

_____

Datum _____

Lees en skryf die woorde.

groter: _____ helderder: _____

skyn: _____ gaafste: _____

goeie dade: _____

ei **ie**

vleis: _____ sien: _____

sein: _____ wie: _____

klein: _____ tier: _____

Datum _____

1

Ek hou van krieket.
Hou jy ook van krieket?
Meisies kan ook speel.
Ons moet elke dag oefen.

? Hoekom moet ons oefen voor ons krieket speel?

2

Goeie spanwerk is belangrik.
Dit is harde werk.
Ons speel vir ons skool.
Ek is trots om vir my skool te speel.

? Hoekom is spanwerk belangrik?

Funda Wande
Reading for Meaning

My nuus

Vandag wil ek julle vertel van ...

Wanneer?

Wie?

Waar?

Wat het gebeur?

Ek het ... gevoel.
Omdat ...

Western Cape Government
FOR YOU

creative commons
CC-BY- 4.0

ISBN 978-1-997454-01-4
9 781997 454014